

Lokal åtgärdsplan för Fämtan-systemet Del 4. Tällån

En lokal åtgärdsplan för Fämtans avrinningsområde har arbetats fram under 2021 i ett samverkansprojekt mellan Klarälvens vattenråd (huvudman), Torsby kommun och Dalby Fiskevårdsområdesförening. Projektet har fått stöd genom LOVA-bidrag från staten. Projektledare har varit Anders Nillroth, Torsby kommun. Åtgärdsplanen är uppdelad i fem delar, del 1 huvuddokument och del 2 till 5 för de tre olika delområdena

Underlaget till åtgärdsprogrammet finns tillgängligt på Klarälvens vattenråds hemsida.

Klarälvens vattenråd är ansvarig för åtgärdsprogrammet.

Innehållsförteckning

Bakgrund	3
Sammanfattning Tällåsystemet.....	4
Beskrivning	5
Fiskpopulation	9
Provfiske i tjärnar	10
Kalkning	11
Övervakningsstationer	12
Flottledsutslag och andra domar	13
Kulturminnen och fornlämningar	13
Naturvärden	18
Biotopkartering Tällån.....	18
Fastighetsbildning	19
Fiskeuppgifter från 1800-talet.....	19
Myndighetens bedömning med våra prel. kommentarer.....	20

Foto framsidan Östersjön, Anders Nillroth, 2020

Sammanfattning Tällåsystemet

Tällån är ett naturligt vattensystem med många större och mindre sjöar/tjärnar. Här har inte flottnings skett, så den påverkan som finns är dammen vid Gresjöns utlopp, påverkan vid Hjällsjöns utlopp på grund av tidig järnhantering och tre trummor som kan ha delat upp öringstammarna. Det har dokumenterats öring i hela systemet nedströms Gresjöarna.

Vi har sammanställt historiska data, data om fisk, bottenfauna, kalkning och vattenkemi. Vi har gått igenom vattenmyndighetens biotopkartering av området som slutar vid Lortentjärnarna och fortsatt uppströms: Två mindre biflöden är inte tidigare undersökta – Skärtjärnsbäcken och Sågbäcken från Östersjön.

Vid Odlingen (Tällåns mynning i Fämtan) har elfiske skett några gånger senast 2001. I övrigt var inte Tällån tidigare elfiskat. Projektet har elfiskat i tre lokaler högre upp, vid Vällbäcken, en fin lokal, nedströms dammen vid Gresjöarna och vid Skärtjärnsbäcken, där vi inte fick någon fångst. Vi har inventerat vägtrummor varav tre bör åtgärdas, vilket bör prioriteras, då de fragmenterar systemet på ett onödigt sätt.

Vi har i detalj studerat Gresjödammen. Vi har lämnat in anmälan på biotopåtgärder för att skapa väg genom Gresjödammen, men av länsstyrelsen fått förbud med motiveringen att åtgärderna skulle vara tillståndspliktiga. En sådan process är omständlig och resurskrävande. Vår åsikt är att detta inte är motiverat, utan att den enklare biotopvård som bör ske här inte kräver beslut från domstol.

Den XX november presenterade vi förslaget till Åtgärdsplan Fämtan på ett välbesökt öppet möte i Likenäs.

Kort sammanfattning:

Norra och Södra Gresjön Dammen vid Gresjön bör åtgärdas så att vandring kan ske upp till Gresjöarna. En bedömning av fisk bör avvaktas till dess vandringshindret är undanröjt
Vällbäcken Elfisket visar fint resultat, vilket motiverar att målområdet för kalkning bör flyttas uppströms. Förslag: en ny station för uppföljning kalkning (påväxt) läggs här. En vägtrumma som bör åtgärdas

Skärtjärnen Inplanterad öring. Förslag gör en undersökning av fiskebeståndet idag. Ev. med e_DNA.

Skärtjärnsbäcken Vägtrumma som bör åtgärdas, då vi här inte fick någon fångst.

Långtjärnen ingår i nationella övervakningen omdrev sjöar.

Lortentjärnarna Abborre och gädda enl. muntlig uppgift

Östersjön Tidigare provfiskad, idag Abborre och gädda. Ev. E_DNA-undersökning.

Sågbäcken: Intressanta kulturlämningar i bäcken bör undersökas av expert.

Hjällsjön: Tidigare provfiskad. Abborre, gädda mört idag enl. muntlig uppgift.

Beskrivning

Tällån är en egen vattenförekomst, nr WA46260219. Sjöarna och en del vattendrag är beskrivna i VISS som övriga vattenförekomster.

Tällån har inte använts till flottning och här finns idag inga dammar som reglerar flödet. Högst upp vid Gresjöarna finns en damm som utgör vandringshinder. Tre vägtrummor bör åtgärdas.

Tällån har bedömts med god ekologisk status, men mer underlag efterfrågas. Vårt arbete ger fakta för att Vällån bör ingå i målområde för kalkning.

Systemet är **biotopinventerat år 2007?** av länsstyrelsen upp till Lortensjöarna. Fortsättningen upp till Gresjöarna samt (Vällbäcken) samt två mindre biflöden är inte tidigare undersökta – Skärtjärnsbäcken och Sågbäcken från Östersjön. I och Hjällsjön Östersjön och Hjällsjön har provfiske skett 1991. Intressant om detta kan följas upp nu 30 år senare, kanske med standardfiske kompletterat med e_DNA. Information om systemets, ej undersökta, sjöar och tjärnars fiskbestånd har inhämtas muntligen.

Vid Odlingen elfiske skett några gånger senast 2001. I övrigt var inte Tällån tidigare elfiskat. Projektet har elfiskat i tre lokaler högre upp, vid Vällbäcken, en fin lokal och nedströms dammen vid Gresjöarna, där vi inte fick någon fångst. se sid 9.

Kalkuppföljning sker genom fys/kem provtagning vid utloppen av Lortensjöarna och Östersjön. Vid Odlingen tas även kiselalger/påväxt. Status god.

Det finns fyra kända kulturminnen i vatten – dammen vid Gresjön, dammrester i Vällbäcken och Sågbäcken samt en järnframställningsplats Vid Hjällsjöns utlopp.

Tällåedan

Tällån rinner in i Fämtan vid Tällåedan och utgör en mycket fin miljö. Tällån är ej flottledsrensad vilket är ganska ovanligt för en så stor å. Detta område ända upp till ravinens avslutande fall i Fämtan, Tällåstupet, bör absolut ha en given plats i en utvidgning av vandringsleden i nedre Fämtan.

Hjällsjön

Hjällsjön är provfiskad 1991, Abborre, Gädda och Mört, bedömningen god status.

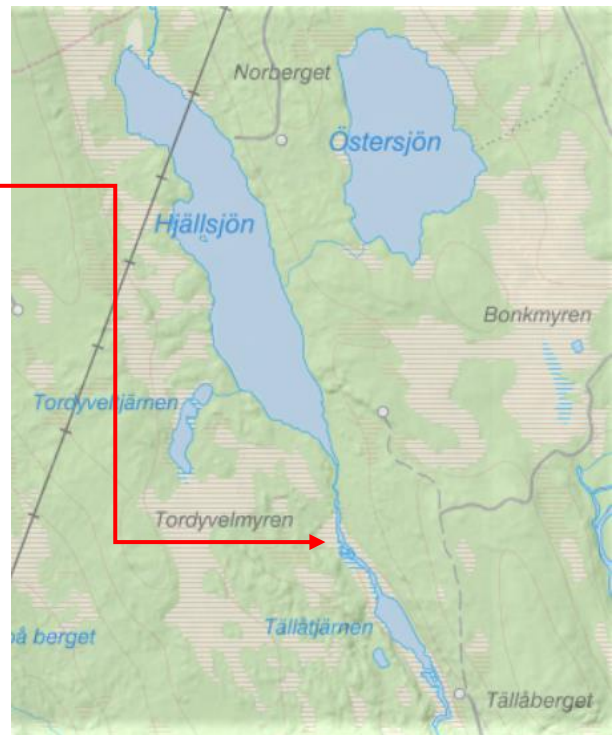
Fiskeinventeringen på 1800-talet visar att då fanns här även Lake. Enl.-muntliga uppgifter är fiskebeståndet inte ändrat sedan 1991 – gädda, abborre och mört.

Ån har ej helt undkommit påverkan då här har kanalisierats vid en kulturmiljölämning i form av en järnframställningsplats. I biotopinventeringen betraktas denna sträcka som försiktigt rensad. Vi föreslår INGA åtgärder här, utan kulturminnet bör kvarstå som det är. Se sid 16.

Östersjön och Sågbäcken

Sågbäcken ansluter i östra delen av Hjällsjön. Vid besök här fann vi rester av en damm i utloppet av Östersjön samt flera äldre tecken på verksamhet i

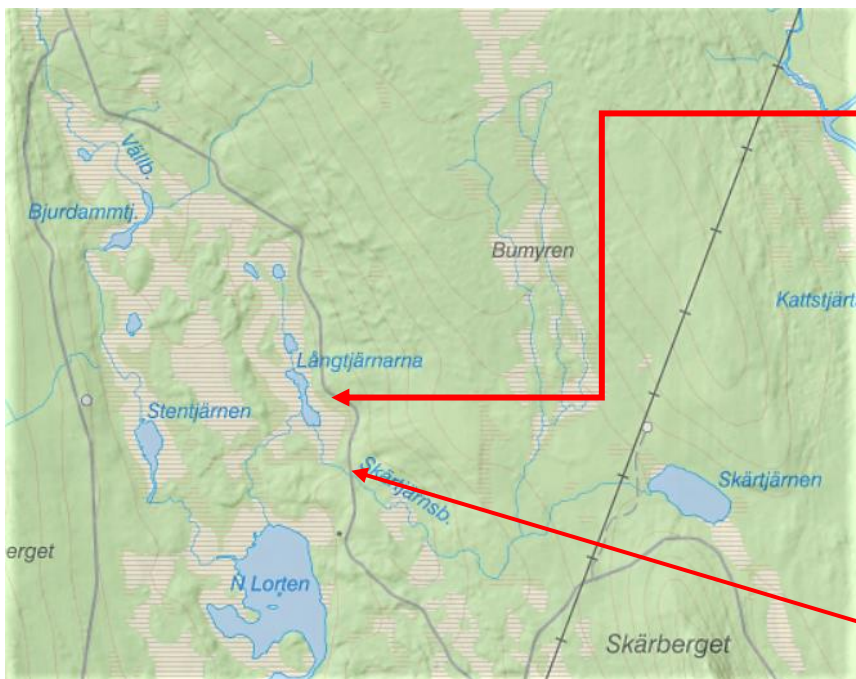

själva bäcken vilket fotot visar. Detta bör undersökas närmare av expert, då det inte finns tecken på såg på kartorna från 1800-talets mitt. Kanske mycket gammalt? Se vidare sid 16

Östersjön är provfiskad år 1991, status otillfredställande. Mört och Abborre.

Sågbäcken är ej heller elfiskad – svårt att ta sig dit - vilket bör ske ev med hjälp av båt.

Skärtjärnsbäcken, Skärtjärnen och Långtjärnarna

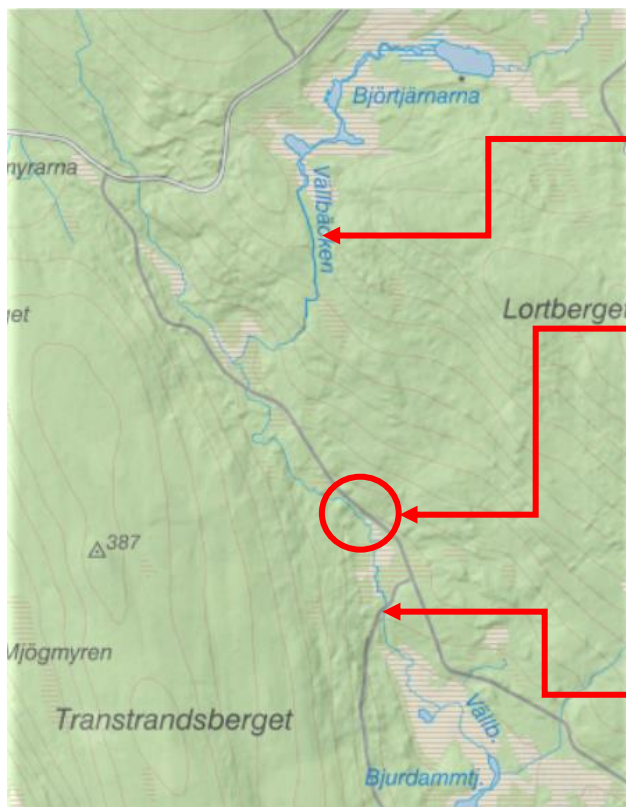

Vid Långtjärn finns en nationell övervakningsstation, där man testar 32 olika kemiska parametrar var 6 år. Nästa gång sker detta 2024.

Öring har inplanterats i Skärtjärnen.

Skärtjärnsbäcken är undersökt, tyvärr ingen fisk. Vägtrumma behöver åtgärdas

Vällbäcken

I Vällbäcken finns noteringar (Skog och historia) om tidigare vattenverksamhet i form av en ränna nedströms Björtjärnarna. Kanske en skvaltkvarn till N Lortbergssättern. Uppströms kvarnresten på en sträcka av 100 m är bäcken väldigt brant och kan ev vara svår att passera för öring. Se sid 15.

Elfiskeresultatet 2020 i Vällbäcken visar på en god förekomst av öring.

placering kvarnresten: 6722561 - 129074.
"Berttjärnsdammen" : 6723156 - 129150
Kolla

Vägtrumma behöver åtgärdas.

Vällbäcken som en del av Tällån har bitvis mycket fina öringbiotoper.

Gresjöarna

Nedströms S Gresjön finns en damm Gresjödammen, som behöver rivas/åtgärdas. Viss biotopvård behövs nedströms dammen efter åtgärd.

Elfiske gjordes nedströms dammen, röd ring, ingen fångst.

Foto på dammen uppifrån i aug 2021 nedan. Inga sättar finns kvar. Ingenting håller sjöns nivå.

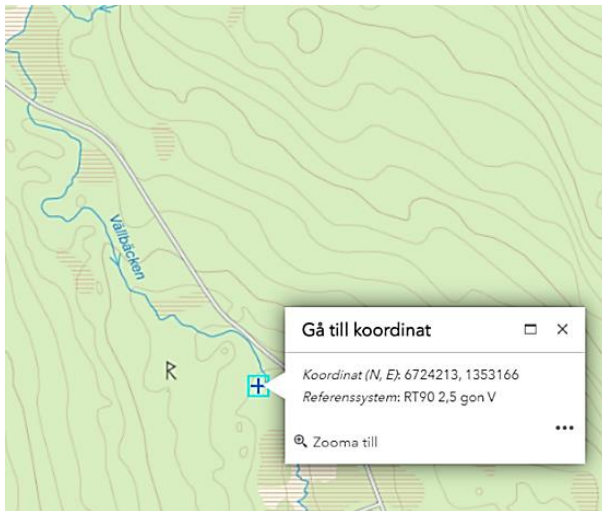
Fiskpopulation

Elfiske har skett 2020 inom området i tre lokaler Tällåån. 2020 års elfiske finns inlagt i SERS databas.

Vallbäcken i Tällåsystemet

6724213, 1353166 Här fick man 5 öringar. VIX-morf index 0,47 och VIX klass 3.

Räknas ej som god ekologisk status, men är på gränsen. Som synes en fin biotop.

Gresjöns utlopp

6726764,
1353506

Strax nedströms
Gresjön

En mindre bäck,
och här fanns
ingen öring.

Fisktomt och
VIX-klassningen
blev 5.

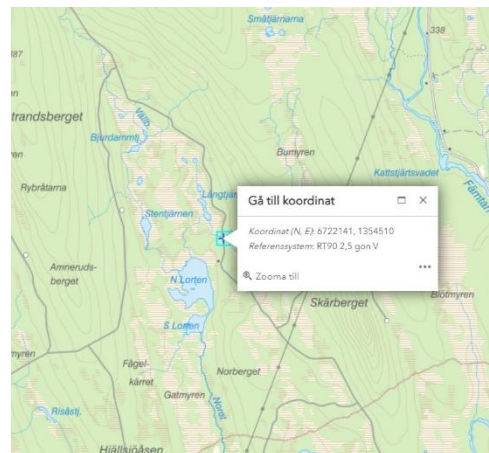

Skärtjärnsbäcken 6722141 – 1354510

Högt upp i Tällåns AVR

Ingen fångst!

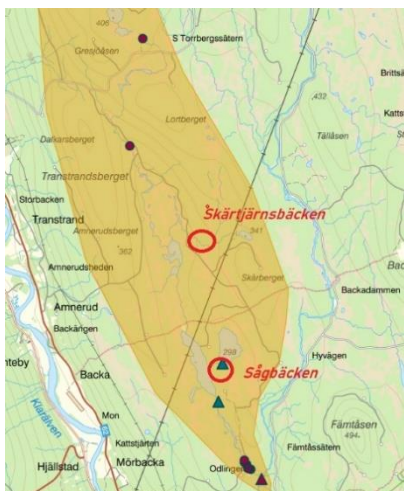
Här borde finnas öring. Varför inte? Trumman är inte passerbar.

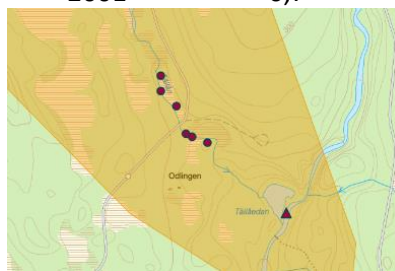
Tällån

2020 års elfiske har skett i de två lokaler som ligger högt upp i Tällån. Mer kompletterande elfiske vore bra. Dessa är markerade med röda ringar. (Gröna trianglar är provfiske i sjöar, se nedan)

Tidigare elfiskade lokaler ligger alla i nedre delen av Tällån. Om man jämför öringtäthet uppströms resp. nedströms vägtrumman i de tidigare elfiske så verkar det som att lokalen uppströms trumman är sämre. Nu är trumman utbytt, och resultatet borde bli bättre.

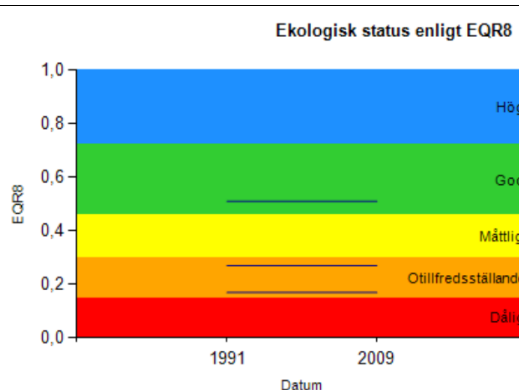
Fiskeår	Uppströms vägtrumma	Nedströms vägtrumma
1999	0,1	8,1
2001	0,7	2,5

Provfiske i tjärnar

Hjällsjön och Östersjön är provfiskade år 1991. Hjällsjön fick då ekologisk bedömning god, medan Östersjön bedömdes som otillfredställande

Sjö	Datum	EQR8
671810-135520 Hjällsjön	1991-09-03	0,51
	Medel EQR8	0,51
671901-135531 Östersjön	1991-09-05	0,17
	Medel EQR8	0,17

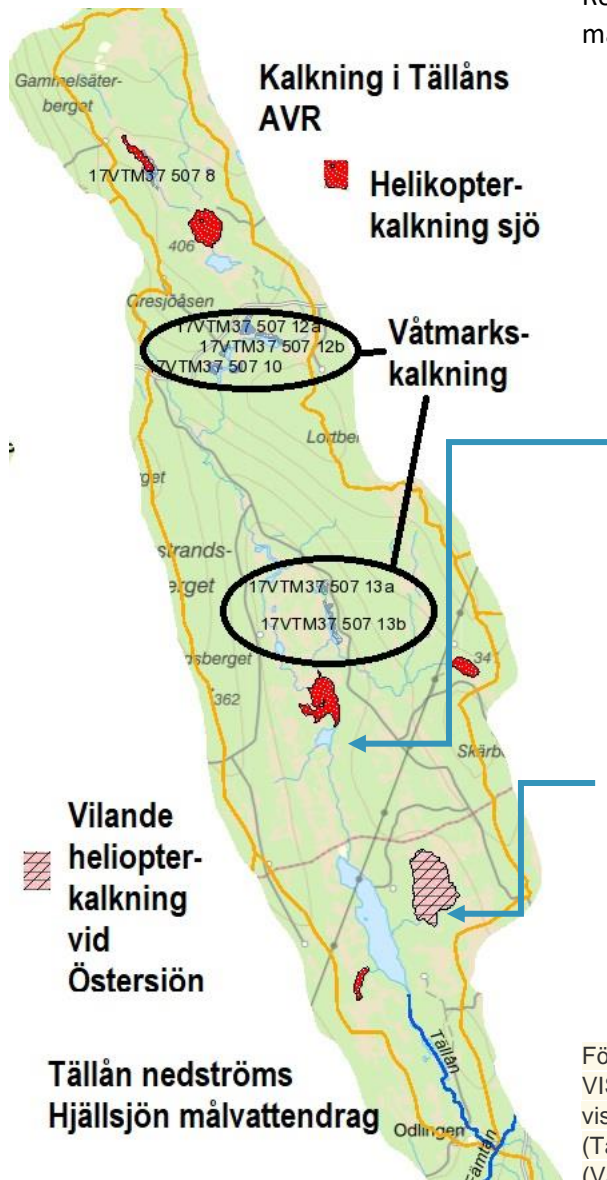

Vatten	Datum	Art	Bottennät			
			Antal	Vikt g	Antal/nät	Vikt/nät
671810-135520 Hjällsjön	1991-09-03	Abborre	173	3929	10,81	245,56
		Gädda	3	1557	0,19	97,31
		Mört	87	3773	5,44	235,81
		1991-09-03 Summa	263	9259	16,44	578,69
671901-135531 Östersjön	1991-09-05	Abborre	312	11608	39,00	1451,00
		Mört	1	26	0,13	3,25
		1991-09-05 Summa	313	11634	39,13	1454,25

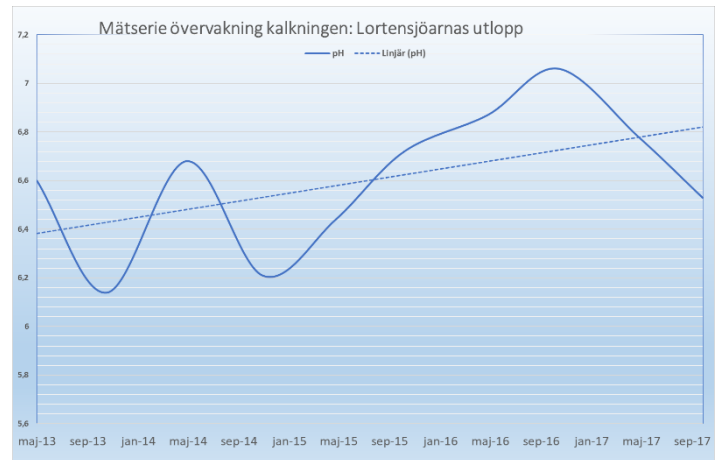
Källa Databasen för provfiske, NORS.

Förslag: Då 30 år har gått sedan fisket genomfördes så vore det vore intressant att göra en uppföljande undersökning med syfte att kolla e_DNA-teknikens möjligheter i en relativt begränsad sjö. Man kan göra standardfiske i sjöarna och samtligt kontrollera med senaste DNA-teknik. Det behövs i så fall att man kopplar in någon forskargrupp på detta. Vi kan säkert ställa upp med hjälp vid fisket.

Kalkning

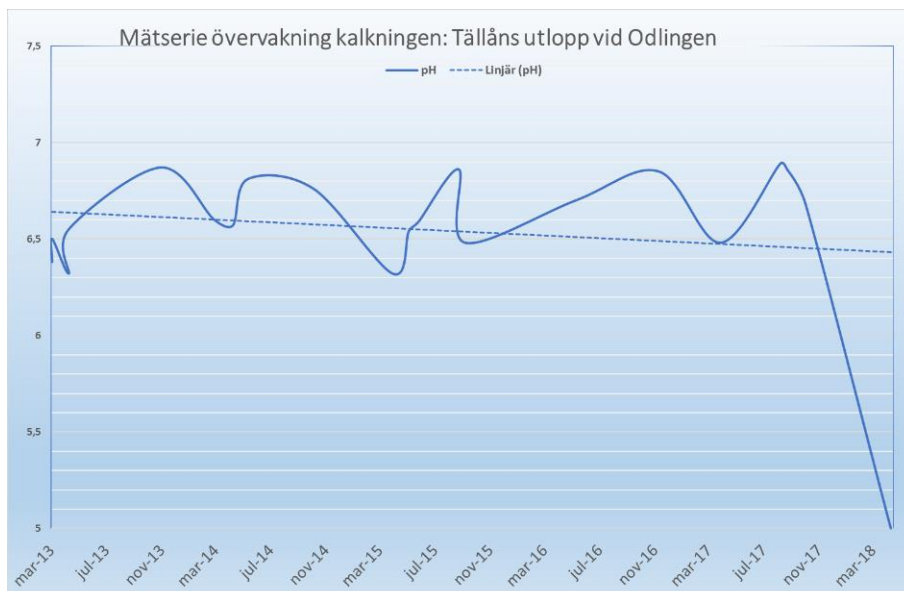

Resultatet av pH mätningarna visas i tre diagram, måste vara mycket svårbedömt...

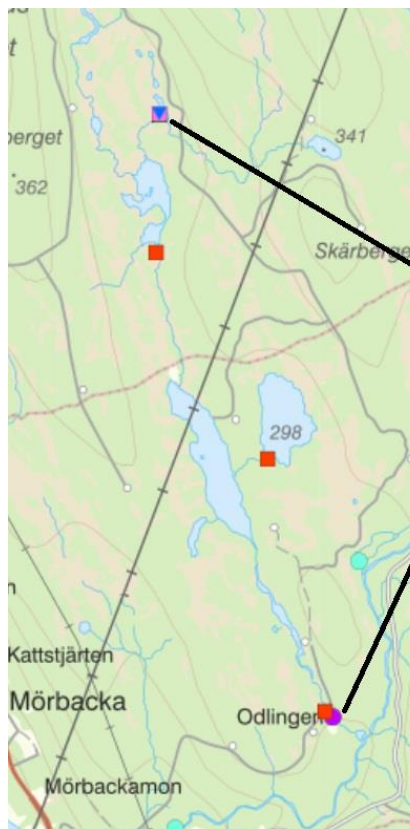

Försurningsstatus mätt med kemiska parametrar: Citat VISS: Status bedöms till god då kalkeffektuppföljningsdata visar att uppmätt pH-värde **ligger över mål-pH (pH 6)**. (Tällån som målvattendrag för kalkning, mätt vid Odlingen). (Vår kommentar: senaste värdet uppmätt är pH 4,96 i

snösmältningen 2018. Det var mycket snö, och ett mycket kraftigt flöde då enl. SHMI.

Övervakningsstationer

Övervakningsstationer i Tällången

4 stationer övervakas för försurning i kalkuppföljningsprogrammet.

Dessutom ingår provpunkten vid Långtjärnen i en nationell övervakning av prioriterade ämnen och näringsstatus.

Stationen vid Odlingen ingår i kalkuppföljningsprogrammet även med kontroll av kiselalger (påväxt) sedan 2015. Kontrollen görs vartannat år. Fram till år 2011 kollades bottenfaunan här

Den nationella övervakningen vid stationen Långtjärnen ska provtas var 6:te år med strat 2012 på 37 parametrar. **2018 års halter är ännu ej inrapporterade?** Några exempel: Tot-P 6 ug/l och pH 6,3. Zn låg på 2,2 ug/l och Cu på 0,13 ug/l. normalt för en näringsfattig skogssjö med järnhaltigt brunt vatten.

Kiselalger och Bottenfauna undersökningar vid Odlingen

Kiselalger är bra indikatorer på vattenkvaliteten i rinnande vatten.

Kiselalger utgör en viktig del av sötvattensekosystem och har en direkt inverkan på övriga organismsamhällen. De finns i vattenmassan, men växer även på stenar och kan skrapas av och analyseras – då ser man vilka arter som finns och räknar dem. I vilka proportioner de finns ger en bra indikation på vattenkvaliteten. Bottenfauna – en viktig fiskföda- består av olika små

kräftdjur, insektslarver, maskar, snäckor och musslor. Med hjälp av artsammansättningen kan man bedöma vilken näringsstatus som vattnet har, samt om det är utsatt för någon påverkan

I Tällången har man undersökt påväxten av kiselalger vid 3 tillfällen.

Blå färg indikerar hög ekologisk status för IPS, det index som man använder för att klassa näringsstatus i vattnet.

Index ACID (försurningen) motsvarar **ett årsmedelvärde** för pH på 6,5–7,3 vilket i VISS markeras med grön färg, God status.

År	IPS Index näringspåverkan	ACID, index för surning
2015	19,6	5
2017	19,7	6,1
2019	19,9	5,7
2021		

Bottenfauna : Äldre data än 2016 har inte bedömts av vattenmyndigheten, men om det hade gjorts hade bottenfaunaindex visat på god eller hög ekologisk status –

Två index används: ASPT för att kontrollera försurning och DJ-index för övergödning.

Senaste prov	ASPT	DJ-index
2008	6,5	13
2011	5,4	13

Flottledsutslag och andra domar

Ingen av dessa vatten omfattas av flottledsutslaget för Fämtan, och inga spår från flottning finns.

Kulturminnen och fornlämningar

Som fornlämningar räknas lämningar äldre än 1850. Dit hör definitivt fångsgropssystemet vid N Gresjön och sannolikt den fossila åkern. En fossil åker kan vara så gammal som från järnåldern (vikingatid), men den här syns på Häradssekonomiska kartan från slutet av 1800-talet, se sid 15. Men riktigt gamla kan resterna från kolningen, tjärframställning och vissa blästerugnar vara.

Sätrarna finns kvar i bygdens minne, de användes ju betydligt längre. Lite kultur och skrönor kring sätrarna som ej bör falla i glömska:

Gammelsättern fem vallar, där 3 av dessa tillhörde Tranåsen i Likenäs, Tran-Hilmer, Tran-Halvar och Tran-Karl. De övriga kallades Skruggården och Hjärpheden.

N Lortbergssättern Vallarna heter Mattesbua, Broddbua, Sanderbua och Lapphedbua.

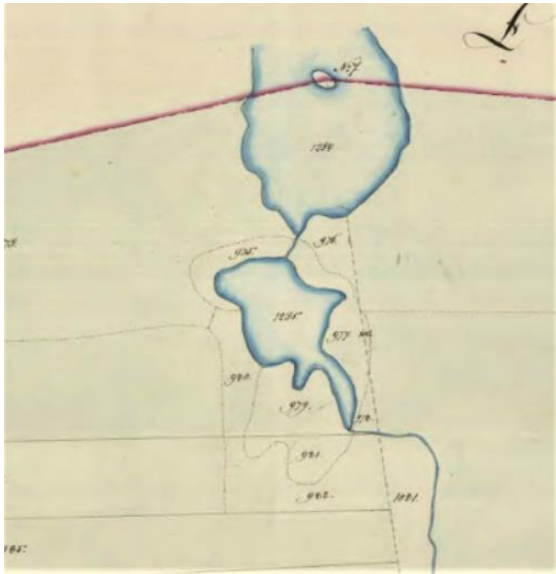
S Lortbergssättern Bergsfolket skall ha varit ovanligt aktivt här. Säterfolket fick spika fast hästarnas havrelådor i krubborna, med de blev ändå bortslitna, så att spikarna blev så raka, som om de varit nya. Bergsfolket släppte också ut boskapen så att man fick flytta ladugården.

Kull-Markus sätern. Sättern blev anlagd omkring 1870 av Kull-Markus Halfvardsson på en plats där det tidigare funnits en säter. Denna tidigare säter övergavs då folket inte fick fred för bergfolket.

Järnframställningsplatser vid Hjällsjöns utlopp, 1 ugn och 1 slaggvarp. Ugnen är 2x2 m, I NÖ är en fällsten, där delar av är uppkastad. Intill och N om ugnen är finns en slaggvarp. Längre nedströms fanns även där en blästerugn, som undersöktes redan 1919 av Stubbe.

Vilostenar längs Backaleden: Den Västra: Här är inristad två årtal och initialer? HHS 1844 och EP.PPS 44. Nästa vilarsten: 1,8x0,9 m och 0,7 m h. På stenens ovasida är bland annat texten hhs 1844, ep, pps 44. 1,5 m S om är ännu en vilarsten På den stenens ovan sida är bland annat texten 1830. his. På den östra stenens ovasida är inskriptionerna; lss 76 och 46.

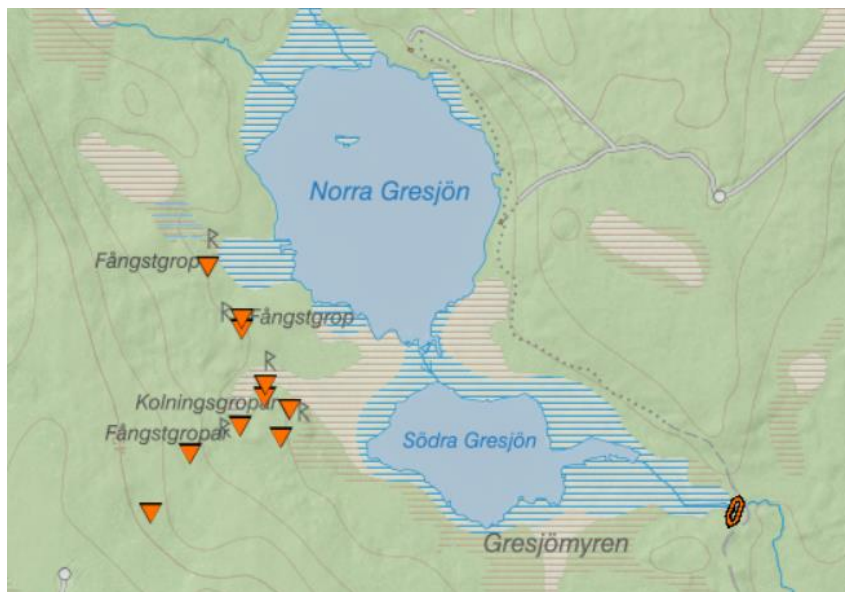

Gresjöarna

Kartmaterial från Gresjöarna har tagits fram för att undersöka om dammen som finns där är omnämnd, vilket vi inte kan finna. Byn Transtrand, **Laga skifte 1844**, bild från utskogen. Detaljer visar att våtmarker kring södra Gresjön är skiftade.

På **Häradsekonomska kartan** (t.h.) från slutet av 1800-talet (Blad Rösberget) finns stigare utritade- de går från dalen till Åbosättern (södra) och Torrbergstorp (norra). Det finns även en vinterväg utritad tvärs över isen på Gresjöarna i SN riktning.

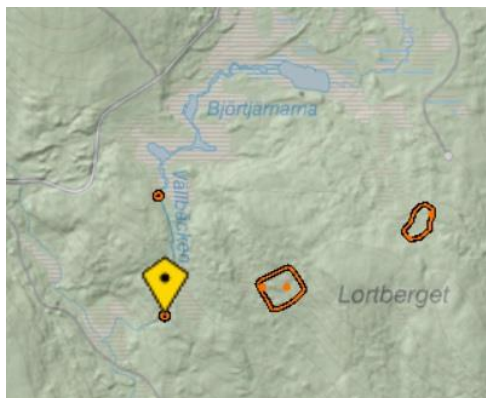
Dagens karta från Skogens pärlor: Vid utloppet finns reser av dammen markerad. Väster om sjöarna finns massor av fångstgropar och kolningsgropar. De är daterade till järnålderstid/medeltid.

Text i Skog och Historia (obj. : 1038383) Dammvall inventerad 1999, inget om en damm. Det stämmer dåligt med den damm vi fann som måste ha gjorts senare?

Vår slutsats är att dammvallarna byggdes tidigt för att underlätta myrslåtter. De dämde över de låglänta området kring Gresjöarna på våren och gav näring till kommande slåtter. Den nuvarande dammen vill ingen kännas vid, men den gjöts i betong i senare tid, efter 1999, med oklart syfte.

Vällbäcken-Björntjärnarna

Text ur Skog och Historia 1995: *Nedströms Björntjärnarna finns lämningar efter en dammanläggning. Rester av själva dammen, syns i form av gamla stockar under myren (vid Björntjärnarnas utlopp). Stockarna utgjorde troligen själva dammarna (Längre nerströms, vid märket på kartan från Skogens Pärlor) Det som nu syns, är den gamla vattenrännan, som går efter bäcken ca 40 m*

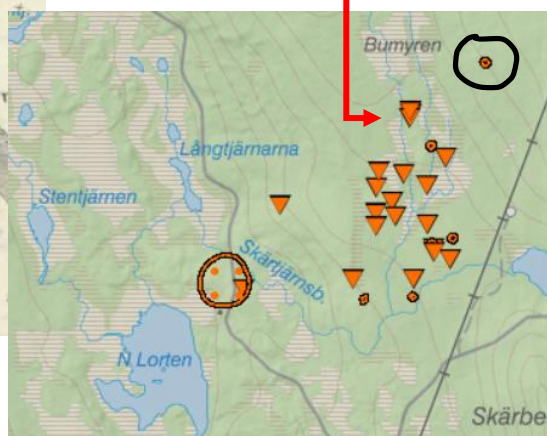
och har troligen haft en bredd på 1,5 m. Flera gamla stockar ligger i bäcken.

Har rännan gått till en skvaltkvarn? I så fall borde stigar leda hit. **Häradsekonomska kartan** (ovan) visar stigar över Vällbäcken till Norra Lortbergssättern, men de går längre nedströms än den ev. kvarnen vars rester går ner

Lortensjöarna och Stjärnskärsbäcken

Härandeekonomiska kartan visar en något annorlunda sträckning på Skärtjärnsbäcken mot dagens karta. Här är markerat en åker, som man idag kan se rester av + en spismur. Stigar kom hit från norr

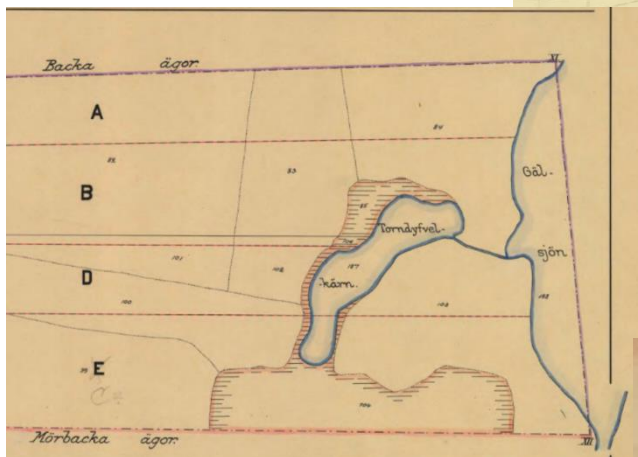

Där stigarna möts på den gamla kartan finns en kyrksten (markerad med svart ring på de båda kartorna) . "Trekantig sten, som är ca:2 m hög och har sidmått på ca4-5 m" kanske samlades säterfolket där på väg ner mot kyrkan.

NO om Norra Lorten finns en markering för slagghantering – och ett kluster av kolningsgropar. Här har det varit stor aktivitet en gång i tiden!

Hjällsjön och Östersjön

Laga skifteskartor är från mitten av 1800-talet. Sjöarna delas mellan flera hemman. Norrifrån Backa-Skinnerud. I SV tar Kattstjärten vid och i SO Månäs-Mörbacka. Sjön stavas "Gälsjön" i de tidigaste kartorna som under historiens lopp ändras till "Gällsjön", numera Hjällsjön.

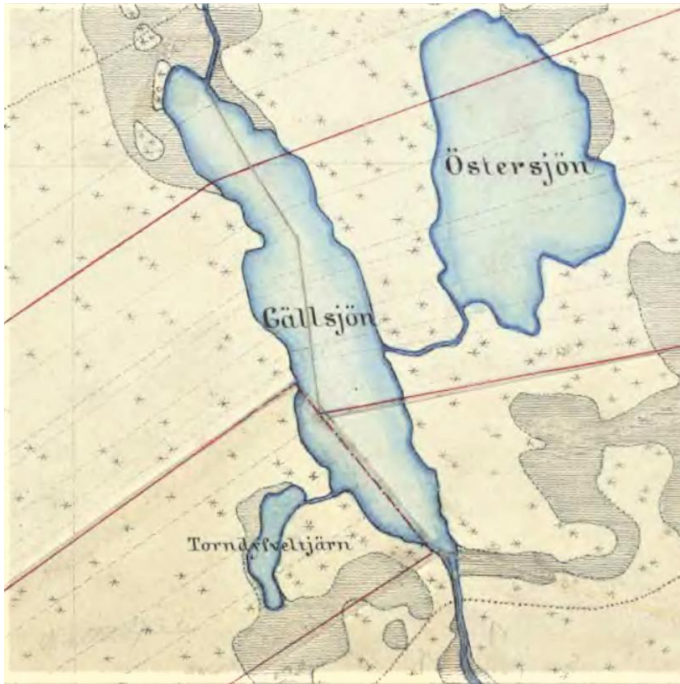
"Tordnyfvelkärn" ändrar först stavningen till tjärn och idag heter den Tordyveltjärnen. En Tordyvel är en insekt, men vad var en Tordnyfvel? Jo ett äldre namn för samma sak!

Utdrag ur fornminnesregistret:

Järnframställningsplats, 15x10 m (N-S), bestående av 1 ugn och 1 slagghvarp. Ugnen är 2x2 m och 0.3 m dj. Byggt av 0.1-0.4 m st. stenar. I S är en öppning. I NÖ är en fällsten med ett 0.1 m djupt hål. På fällstenen ligger delar av ugnsväggen uppkastade. Ugnens inre mått är 1.1x0.9 m (N-S). Intill och N om ugnen är ett slagghvarp, ovalt, 3x2 m (Ö-V) och 0.4 m h.

På lagaskifteskartan för Mörbacka 1851 syns stigar. Intressanta är de raka stigar som går ner mot Gälsjön strand från västerderas syfte? Den södra stigen som finns med på alla äldre kartor passerar den gamla järnframställningsplatsen.

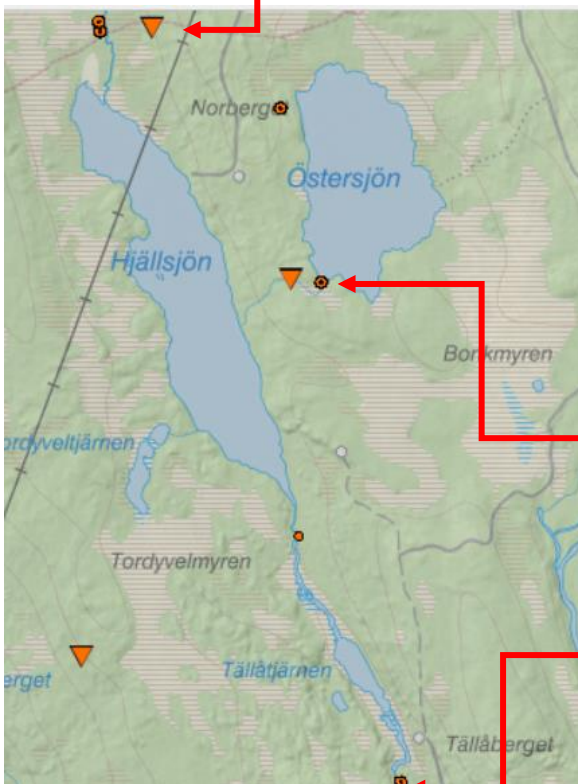
Häradsekonomska kartan visar en stig söder om sjöarna som kommer från dalen via den gamla järnhanterings-platsen och vidare till vadet norr om Grenarna i Fämtan. Ingen stig eller annan markering syns vid Östersjöns utlopp i Sågbäcken.

Vidare mot **Generalstabens karta** från 1919: Här finns höjdangivelser: Östersjön ligger på 299, hela 17 m högre än Gällsjön. Bra läge för en såg eller kvarn kan tyckas.

Ekonomiska kartan från 1969 (nederst t.h.) visar två mindre hus, på skiftet som ligger vid utloppet – och nu nämns bäcken Sågbäcken.

Dagens karta: Stigen norr om sjöarna finns kvar i dag som Backasäterns vandringled. Vid inloppet till Hjällsjön finns markeringar för lämningar av skogskoja och stall. Strax öster om finns "vilarstenar" med inristning årtalen 1844 resp. 1830. Vid Norberg finns rester av en husgrund.

Sågbäcken:

Markering för damm-anläggning och ev såg i vid Östersjöns utlopp: Vår inventering visar stockar i bäcken, se foto sid 6

Text från RAA: Enligt uppgift skall det i Sågbäcken ha funnits en såg. Den skall ha haft flera dammar och lämningar efter sågen skall fortfarande finnas.

Vid utloppet av Tällåstjärnen finns en fil rest av en kolmila från modernare tid (Text från Skog-och-historia)

Kolmilbotten ca 10 m i diameter med gropar omkring, där

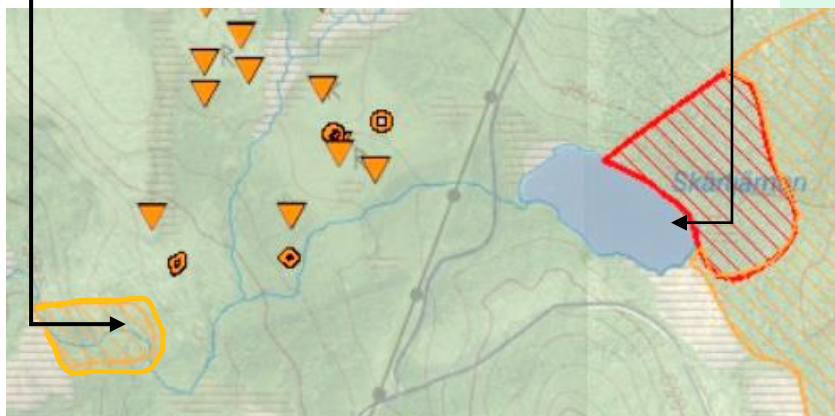
*man skottade jord från på milan. 15 m N milan ligger lämningarna av kolarkojan där muren är ca 1,2*1,2 m i fyrkant Kojans mått är i fyrkant 2*2 m.*

Naturvärden

Det finns några områden som utpekats med höga naturvärden i området. De som har anknytning till våtmarker kan vara sumpskog eller gransumpskogar.

Två nyckelbiotoper i Skärtjärnsområdet har direkt bäring på vatten. Båda finns på Stora Skogs marker. Dessa visar i mer detalj nedan: ↘

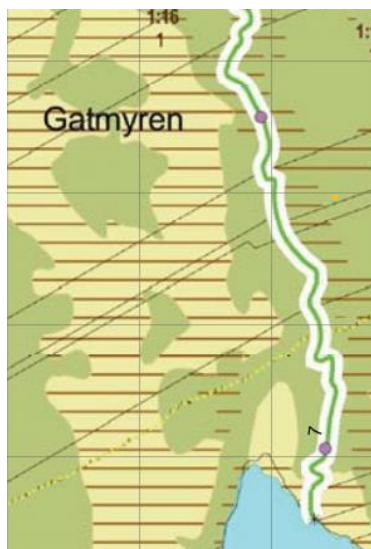
2,1 ha bäckmiljö samt 7,3 ha Rikligt med döda träd och högstubbar, Sjöstrand avgränsar del av obj.

Biotopkartering Tällån

2013 gjordes en biotopkartering av Tällån 2,9 km vattensträcka exklusive sjötor, upp till södra Lorten..

Man karterade bara upp till S Lortentjärnen och dokumenterade därför aldrig Gresjödammen.

Uppströms Hjällsjön finns två översilade klippor. Sådana kan vara vandringhinder för mindre öringar, och kan dela öringbestånd. **Vår bedömning är att de inte utgör vandringhinder för öringen.**

Större delen av den inventerade sträckan betraktas som orensad. Den enda sträcka som fick bedömningen försiktigt rensad är 116 m vid järnframställningsplatsen vid Hjällsjöns utlopp. **Vår bedömning är att kulturminnet överväger, och ingen biotopvård krävs.**

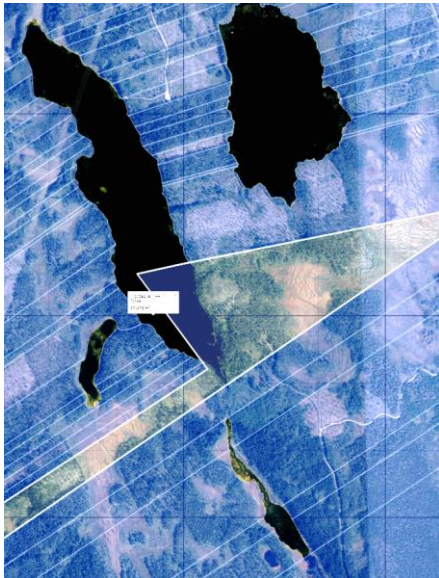

Citat Biotopkarteringen: Bedömning: Tällån rinner från Lorten via Hjällsjön-Hälltjärnet till Fämtan (uppströms Mjölнарbacken). Den är relativt omväxlande vad avser strömbild och bottenstruktur. Fem sidofåror, två utströmningsområden. I det närmaste orensad. Ganska mycket död ved. Inga vandringhinder över huvud taget. Två sjöutlopp utan dammar. Oreglerad. Betydelsefull för Natura 2000-vattendraget Fämtan. Målområde för kalkning. Öring.

Fastighetsbildning

Källa Eniro

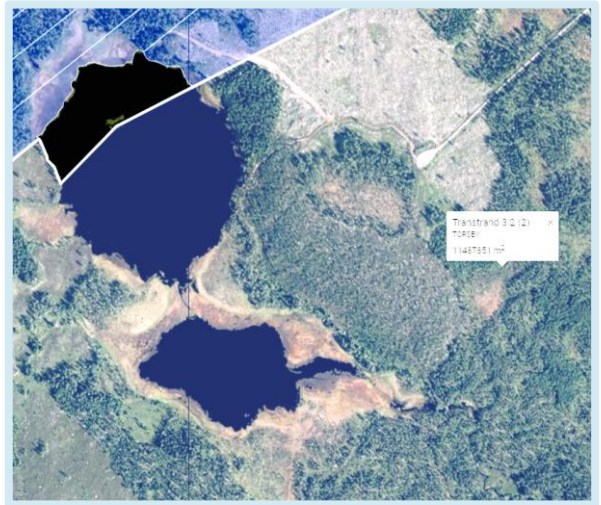
Till skillnad mot huvudfåran Fämten och Rattsjöälven verkar här inte finnas något samfällt vatten.

Fastighetsgränserna går tvärs över vattendrag och sjöar, undantaget de större sjöarna i Tällåsystemet. Kartan visar hur fastighetbildningen för Mörbacka 1:44 har skett över Hjällsjön, ett undantag då de flesta fastighetsbildningarna undantar sjöytan. Jordabalken stipulerar att om inte undantag i form av gemensamhetsanläggning har gjorts så ska man räkna fastigheter på båda sidor ett vatten som likvärdigt att gränsen är dragen tvärs över vattenytan. (Tror jag)

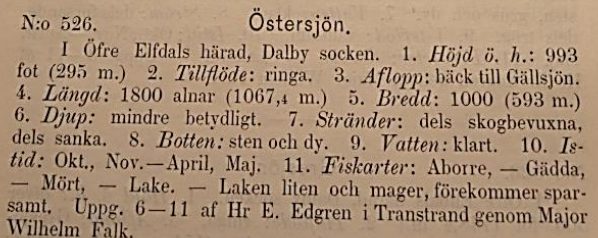
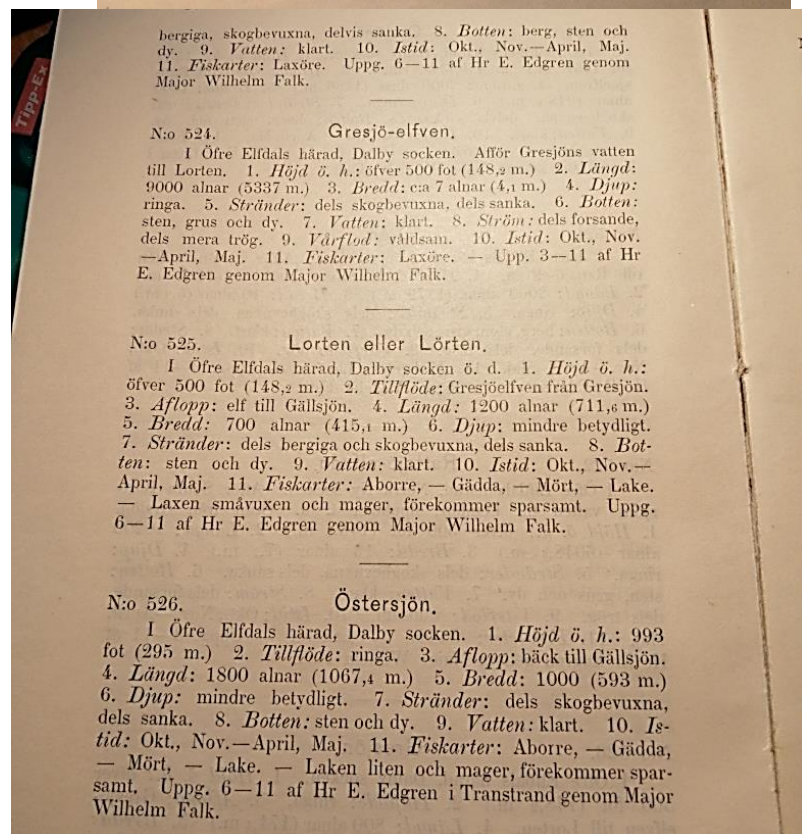
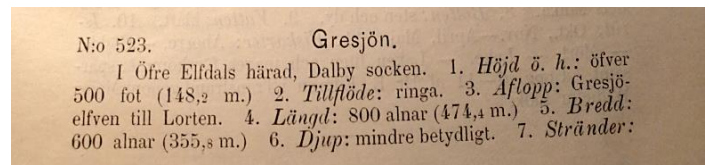
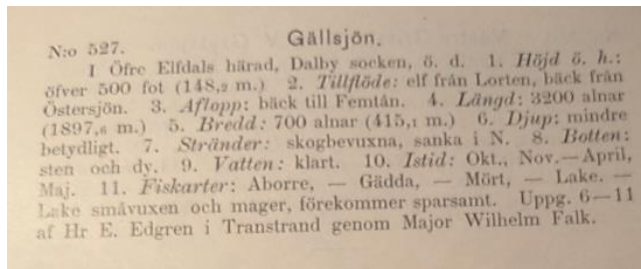
Fastigheten som rymmer Sågbäcken heter Skinnerud 2:2, privat ägare.

För projektet är fastigheten vid vandringshindret vid S Gresjön aktuell: Transtrand 3:2 ägs av Stora Enso Skog.

Fiskeuppgifter från 1800-talet

Öring fanns i alla vatten utom i Gällsjön och Östersjön.

Myndighetens bedömning med våra prel. kommentarer

Tällån *exklusive det som myndigheten pekat ut som övriga vatten som ingår i systemet:*

MS_CD: WA46260219 VISS EU_CD: SE672259-135355

Vattenförekomstens ekologiska status bedöms vara god med låg tillförlitlighet. Stor databrist råder, då **en biologisk undersökning finns. Vad menas?** Bedömningen av försurning visar god status, vilket tyder på att pågående kalkningsåtgärder har önskad effekt. Ekologisk status är oförändrad jämfört med föregående förvaltningscykel 2009–2016. Se mer information under respektive parameter. Mer övervakning behövs för att validera påverkan och effekterna på ekologisk status. Befintlig påverkan bedöms inte sänka ekologisk status, men tillförlitligheten i bedömningen blir låg. Mer övervakning krävs för att validera den påverkan som finns

Kiselalger, påväxt Status: **Hög** Bedömningen grundar sig på 2 undersökningar. Delindex (IPS) visar på hög status och (ACID) god status. Bedömningen av IPS stöds av låga värden på TDI (andelen näringskrävande arter) och %PT (andelen föroreningstoleranta arter). Surhetsindexet ACID visar på nära neutrala förhållanden, vilket motsvarar ett årsmedelvärde för pH på 6,5–7,3. **Vår Kommentar: 4 påväxtanalyser bör nu vara gjorda.**

Fisk ej klassad

Försurning: Status bedöms till **god** då kalkeffektuppföljningsdata visar att uppmätt pH-värde ligger över mål-pH (pH 6). Klassning av försurning sker med reviderad bedömningsgrund. Jämfört med tidigare tas nu hänsyn till kalkning i bedömningen. **Vår kommentar: Mars-April 2018 mkt låga pH halter**

Konnektivitet: God. Fiskar och andra vattenlevande djur kan till stor del vandra naturligt i vattensystemet. Här finns kända vandringshinder som människan har byggt, **(vilka avses? vår kommentar)** men dessa påverkar inte växter och djur i någon väsentlig omfattning **Vår kommentar: Tre vandringshinder finns: 2 vägtrummor och en raserad damm (Gresjödammen)**

Hydrologisk regim; Bedömning av hydrologisk regim görs utifrån ingående parametrar, där sämst bedömning styr. Sammanvägd status blir hög. Tillförlitligheten är låg. Dammar finns i vattendraget men bedöms inte påverka hydrologisk regim

Morfologiskt tillstånd i vattendrag bedöms utifrån medelvärdet på ingående parametrar. Bedömningen blir hög status med låg tillförlitlighet

Vår preliminära bedömning: Vi har inventerat sträckan och funnit ett vandringshinder i form av en damm nedströms Gresjöarna som inte är vandringsbar och som lätt kan åtgärdas. Här tre vägtrummor som fragmenterar systemet och bör läggas om. Elfiske visar god öringsförekomst högt upp i Vallbäcken. Tjärnar/sjöar bör undersökas, gärna i ett projekt med e_DNA.

I utloppet av Hjällsjön ovanför kulturlämningen finns påverkan på sjön...